

За даними Clutch, 28 українських компаній забезпечують рішення для штучного інтелекту в порівнянні з 226 постачальниками по всьому світу. Згідно LinkedIn, в Україні понад 2000 розробників програмного забезпечення, які спеціалізуються на штучному інтелекті. Спільнота інженерів штучного інтелекту в Україні зростає з кожним роком. Є багато конференцій, присвячених розвитку штучного інтелекту і машинного навчання, таких як AI & Big Data Day, AI Ukraine – Міжнародна конференція з питань штучного інтелекту, BotCamp Kyiv.

ЄС розпочав масштабну програму з розвитку ШІ AI4EU (Штучний інтелект для ЄС). Програма AI4EU об'єднує 79 провідних дослідницьких інститутів, малих і середніх підприємств, великих корпорацій з 21 країни, з метою створити координаційний центр для розвитку ресурсів штучного інтелекту, включаючи базу даних, обчислювальні потужності, засоби та алгоритми [4]. Це дозволить запропонувати послуги та надати підтримку потенційним користувачам цієї технології, допомогти їм провести відповідні випробування та інтегрувати штучний інтелект у виробничі процеси, послуги та продукти.

Отже, створення штучного інтелекту покликано оптимізувати діяльність бізнесу, створити конкурентні переваги і дати можливість членам суспільства займатися творчою діяльністю. Штучний інтелект – широке поняття, яке включає в себе безліч напрямів, методологій, інструментів, алгоритмів і систем. Ймовірно, найближчим часом штучний інтелект стане єдиним і найкращим інструментом для просування та розвитку продуктів і послуг, а відтак сприятиме економічному розвитку суспільства.

Джерела та література

1. Шевченко А. І. Актуальні проблеми теорії штучного інтелекту. Київ: ІППІ «Наука і освіта», 2003. 226 с.
2. Kaplana A., Haenlein M. Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0007681318301393>
3. McKinsey Quarterly. The economics of artificial intelligence. April 2018. *Commentary*. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinseyanalytics/our-insights/the-economics-of-artificial-intelligence>
4. Artificial Intelligence: The AI4EU project launches on 1 January 2019. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/artificial-intelligenceai4eu-project-launches-1-january-2019>

Стемковська І. – ст. викл.;
Соколовська І. – магістр
ВП НУБіП України «Бережанський
агротехнічний інститут»
м. Бережани, Україна

Місце андеррайтингу в організації банківського кредитування

Робота банків з проблемними кредитами є досить витратною для банку і супроводжується значними відрахуваннями до резервів та втратами економічних вигод. Саме тому варто створити ефективний механізм попередження появи проблемної заборгованості в банку.

Головним завданням для менеджменту банку є оптимізація банківського процесу таким чином, щоб отримати максимально можливий прибуток при прийнятному рівні ризику. Визначальним бізнес-процесом при управлінні кредитними ризиком є його оцінка перед настанням несприятливих подій для банку, а також розробка і використання методів з мінімізації впливу. Для успішної діяльності банки прагнуть до покращення якості, а не збільшення обсягів своїх кредитних портфелів.

Прикладом удосконалення процесу кредитного обслуговування клієнтів може стати налагодження процесу кредитного андеррайтингу в банку.

Кредитний андерайтинг – це багаторівнева процедура оцінки банком ймовірності повернення або неповернення суми, яку запросив клієнт. Крім того, це інструмент подолання конфлікту інтересів підрозділів (органів) банку, задіяних в розгляді та прийнятті рішень за кредитною заявкою позичальника.

Процедура кредитного андерайтингу широко застосовується багатьма зарубіжними країнами та показала себе як дієвий механізм оцінки фінансового стану позичальника. Деякі банки намагаються налагодити процедуру андерайтингу в банку, але тих кроків, що вже зроблено, не достатньо.

Андерайтинг передбачає чітке виділення функцій кредитного менеджменту (робота спеціаліста фронт-офісу з клієнтом) та андерайтингу (оцінка ризику та ймовірності дефолту позичальника). До того ж у банку з'являється інтерес до продовження та фіксації фактів історії відносин з клієнтом. Вона може включати в себе не тільки роботу клієнта з кредитними продуктами, але й поточну інформацію про стан рахунків клієнта чи надані депозитні послуги. Створюються передумови для формування бази даних для управління ризиком позичальника через інструменти резервування, лімітування та ціноутворення кредитних продуктів. Крім того, через підвищену відповідальність андерайтера важливим елементом кредитної процедури є наявність якісної офіційно прийнятої банком методика оцінки кредитоспроможності на основі рейтингової оцінки ризику.

Пошук нових підходів до оцінки кредитоспроможності фізичних осіб здатні підвищити їхню об'єктивність зі збереженням індивідуального підходу до позичальників.

Процедура кредитного андерайтингу дасть можливість банкам усунути недоліки процедури скорингу та знайти необхідний підхід до кожного клієнта.

Процес кредитного андерайтингу включає декілька етапів. На першому етапі відбувається аналіз представлених позичальником документів, перевірка їх достовірності.

Другий етап полягає у оцінці наявних та майбутніх доходів клієнта, тобто відбувається аналіз фінансової самостійності позичальника на наступні 15–20 років. Варто зауважити, що сама по собі нерухомість для банку має другорядне значення, оскільки банк – фінансова установа і не займається ріелторською діяльністю.

На наступному етапі відбувається перевірка професійних ознак клієнта, а саме наявність стажу роботи. Варто зазначити, що при видачі кредиту банк надає перевагу найманим робітникам, а не власникам бізнесу. Для банку досить важливим є порука роботодавця, яка полягає у підписання п'ятирічного контракту, письмове підтвердження роботодавця про перспективність працівника і ріст доходів.

На останньому етапі відбувається підготовка висновків про доцільність кредитування та розрахунок максимально можливої позики.

Якщо аналізувати досвід різних банків, то досить розповсюдженим є аутсорсинг при оцінці кредитоспроможності клієнта. Процес кредитного андерайтингу проводиться не самим банком, а спеціалізованими компаніями.

В різних країнах процес кредитного андерайтингу має свої особливості. Так, наприклад, в США основним критерієм при прийнятті рішення про можливість кредитування є наявність позитивної кредитної історії, а вже потім аналізуються доходи позичальника. У Європі висновок андерайтера напряму залежить від результату кредитного скорингу [1].

На відміну від звичайної оцінки кредитоспроможності позичальника, що полягає, практично, в автоматичному розрахунку можливості особи розрахуватися за позичкою, основним завданням андерайтингу є визначення факторів, які можуть вплинути на фінансовий стан клієнта, як на момент прийняття рішення, так і протягом строку погашення кредиту.

Служба андерайтингу – це новий (удосконалений) рівень організації кредитного процесу, особливо при кредитуванні фізичних осіб.

Звичайно, впровадження механізму андерайтингу кредитів не допоможе зменшити вже наявний обсяг проблемної заборгованості банків, але, напевне, дає можливість звести кредитні ризики банку до мінімуму в майбутньому. Це може бути досягнуто, за рахунок:

– по-перше, усестороннього охоплення факторів (соціальних, демографічних, фінансових), що характеризують позичальника;

- по-друге, професіоналізму андерайтерів, які спеціалізуються на оцінці кредитоспроможності цільових груп позичальників;
- по-третє, зниження морального ризику, оскільки андерайтер безпосередньо не спілкується з клієнтом.

Налагодження процесу кредитного андерайтингу в банку може стати прикладом удосконалення процесу кредитного обслуговування клієнтів.

Процедури андерайтингу забезпечують стандартизацію бізнес-процесів кредитування фізичних осіб, уніфікацію вимог до них, постійне удосконалення методик оцінки кредитоспроможності та продуктового ряду кредитних послуг банку.

В загальному вигляді, процедура андерайтингу, має включати: аналіз кредитної заявки, оцінку кредитоспроможності, цільового призначення кредиту і можливості кредитування потенційного позичальника; оцінку забезпечення; підготовку висновків про доцільність кредитування; розрахунок максимальної суми позики. У висновках має значитися думка андерайтера про доцільність надання кредиту потенційному позичальнику та його готовність взяти на себе відповідальність за своє рішення (рис. 1).

Рис. 1. Місце андерайтингу в організації процесу банківського кредитування

Для підтримання рівня своєї конкурентоспроможності банками були розроблені численні програми кредитування населення. Для того, щоб прискорити цей процес, банкам необхідно якомога активніше долучатися до впровадження і удосконалення нових банківських ІТ-технологій, як традиційних (скорингові системи), так і поки що маловідомих в Україні (андерайтинг).

Джерела та література

1. Євтух О. Т. Світовий досвід використання стандартів при іпотечному кредитуванні. *Вісник УАБС*. 2012. № 2. С. 37–39.
2. Житар М. О., Чамор Г. С. Особливості банківського кредитування фізичних осіб в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. № 2. С. 81–94.